20 12

PLAIAUNDI PARKE EKOLOGIKOA

Bidasoa ibaiaren bokaleak estuario bat osatzen du eta bertan itsas giroak (gazitasuna, mareak, hondarrak…) eta giro kontinentala (ur gozoa, ibaiak, lokatzak…) elkarri eragiten dute, dagozkien faunarekin eta florarekin batera. Horri guztiari gizakiaren jarduera gehitu behar zaio.

Estuario honen sektore bat Bidasoako adarrari dagokio, Jaizubia izeneko ezkerraldeko ertzetik. Bertan, gizakiak esku-hartu baino lehen, hezegune handi bat zegoen, baina hura desagertzen joan zen, padurak XVIII. mendean lehortu zirelako, itsasoko ura iristea eragozten zuten hormatxoen eraikuntzaren bidez (lezoiak) eta baita urak drainatzen zituzten kanalen sare baten bidez ere, nekazaritzarako aprobetxatzeko helburuarekin.

Jaizubiako bokalearen ingurua, Bidasoako estuarioan, Plaiaundi izena dauka. Bertan, 1998. urtean, hainbat jarduerari ekin egin zitzaion, (Plaiaundiko parke ekologikoa), ahal zen neurrian, Jaizubiako padura zaharra lehenera ekartzeko helburuarekin.

Plaiaundiko kokapena gertuko hiriguneekiko eta Bidasoa eta Jaizubia ibaiekiko.

Hiri ortoargazkia 2007-2009. Iturria: Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco; geoEuskadi.

Gune bikain hau hegazti migratzaileentzako eta padurako beste faunarako babeslekua da.

Natura 2000 izeneko Gune Natural garrantzitsuen Europako Sareko Hegaztietarako Babes Zonaldean (ZEPA) eta Kontserbazio Gune Espazialaren (ZEC) barruan dago. Horrez gain, RAMSAR hitzarmeneko nazioarteko garrantzidun Hezegune Zerrendan ere parte hartzen du. Plaiaundi Parke Ekologikoa osatzen duten hezegune desberdinen eta egituren izenak.

1 San Lorenzo. 2 Txoritegi. 3 Itzaberri. 4 San Rafael 5 Lizarregi. 6 Urmael gozoa. 7 ADIF trenbideen hondartza. 8 Aireportua. 9 Interpretazio zentroa.

Ortoargazkia 1945/46. Amerikar hegaldia, A segida. Iturria: Eusko Jaurlaritza /Gobierno Vasco; geoEuskadi. Geografia Erakunde Nazionala.
Irudiaren eskuineko goi angeluan Bidasoa ibaiaren estuarioa ikusten da eta ezkerraldean, berriz, Jaizubia ibaiaren bokalea. Padura zaharrak guztiz lehor eta landatuta agertzen dira nahiko erregularrak diren eta nabarmen luzatutako itxura duten partzeletan.

Ortoargazkia 1954. Iturria: Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco; geoEuskadi. Gipuzkoako Foru Aldundia.
Laborantzek jarraitzen dute, baina elementu berri bat agertzen da: aireportuaren Hego Mendebaldeko burua. Horren ondorioz, errepidearen eta Jaizubiako amaierako aldearen arteko laborantzak desagertuko dira. Zati bat isolatuta eta baztertuta geratuko da, aireportuaren eremuaren barruan egotegatik.

Ortoargazkia 1984/85. Iturria;: Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco; geoEuskadi. Geografia Erakunde Nazionala.

Partzelazioaren hautematea gunearen zati handian aldatu da. Orain, baratz txiki ugari ikusten dira, modu desordenatuagoan. Horrez gain, kirol instalazioak agertzen dira eta, irudiaren eskuineko behe angeluan, berriz, trenbidetako hondartzaren handiagotzea.

Ortoargazkia 2015. Iturria: Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco; geoEuskadi.

Dagoeneko, bertan esku-hartzea eta lehenera ekartzeko jarduera garatu da, kirol instalazioek okupatutako gunean izan ezik. Horiek uneren batean lekuz aldatu beharko dira. Esku-hartzeak aireportutik gertuago dagoen lurraldea ere barne hartzen du, Jaizubia ibaiaren aurkako erriberan, non urmaela osatu baiten.

San Lorenzo urmaela

Itxura eliptikoa dauka 320 metroko ardatz handiarekin, 187 metroko ardatz txikiarekin eta 48.500 m^2-ko zabalera batekin.

Erdialdean 8.800 m^2-ko irla bat dauka, baso txiki eta begetazio batekin kanpoaldean.

Jaizubiako estuariora konporta baten bidez lotuta dago eta beste baten bidez, berriz, Txoritegi urmaelera. Bere ura, beraz, gazia da, ibaiko ura ez delako inoiz urmaelera iristen, baizik eta ura itsasgoran sartzen delako (ura bereziki itsasokoa da).

Konporta hauek diseinatuta daude, itsasgoran, ura poliki-poliki sartzeko eta itsasbeheran, berriz, poliki-poliki ateratzeko, eta era horretan lortzen da urmaela inoiz ez lehortzea. Mendebaldeko aldea diseinatuta dago itsasbeheran lehortzeko eta irlaraino iritsi ahal izateko. Bide batek inguratzen du, gehienbat galerian antolatutako zuhaitzez estalita. Hainbat behatoki ditu.

Txoritegi

12.100 m^2-ko zabalera dauka. Estuarioarekin eta S. Lorenzo urmaelarekin komunikatuta dago. Trapezoide itxurako planta dauka, 190 metroko oinarri handiarekin eta 100 metroko altuerarekin. Bi irla ditu, bat zuhaitzekin (700 m^2) eta bestea, berriz, (1000 m^2) behe begetazioarekin. Horrez gain, behatokiak ditu eta begetazioa dauka ertzetan, fauna begi-bistatik isolatuz eta babestuz. Konportak diseinatu dira S. Lorenzo urmaeleko itsasgora eta itsasbehera mugimendu zabalagoak sortzeko.

Legar-hobiko urmaela

Kirol pistekin mugatzen da. Izan ere, urmaelaren zati handi bat urez beteriko kirol pista zahar bat da, non hiru irla txiki sortu diren. Ertzean, legar-gune bat dago, eta baita legar eta belardi zonaldeak ere. Ur xaflak 5.400 m^2 hedadura dauka (75x75 m inguru), eta bere alboetako hiru zuzenak dira (kirol pista zaharrari zegozkionak). Erdialdean oso planta irregularreko hiru irla txiki ditu eta horiek guztira, 350 m^2 inguruko zabalera dute

Bideak estaltzen dituen begetazioak gune osoa inguratzen du.

Itzaberri

80eko hamarkadan landatzeari utzi zitzaion, beraz, ez zituzten lezoiak gehiago zaindu, eta itsasoko ura aurretik laborantzarako erabiltzen zen zonaldea sartzen hasi zen. Parkearen proiektuarekin, lezoiak guztiz apurtu ziren 51.000 m^2-ko itsasaldien arteko hondartza bat sortzeko. Urak aipatutako hondartza guztiz estaltzen du itsasgoran. 290x190 metroko laukizuzen itxura dauka.

Itsasgoran 3.800 m^2-ko irla bat kontserbatzen da behe begetazioarekin eta isolatutako zuhaitzaren batekin. Horrez gain, itsasgoran lezoi zaharren hiru sektore nabarmentzen dira.

Hortik gertu ontzien hilerri bat dago, inguruari itxura pintoreskoa emanez.

San Rafael urmaela

Hondarribiko udal mugartean dagoen bakarra da, Jaizubia ibaiko ezkerraldeko ertzean. 16.900 m^2-ko azalera okupatzen du, eta segmentu zirkularreko itxura dauka, 243 m sokarekin eta 995 m geziarekin.

Aireportuko pista ur xaflatik 60 metrora kokatuta dago. Asfaltatutako pista bat dauka luzetara Jaizubia ibairantz, eta hura ur xaflatik banatuta dago begetazio zonalde txiki baten bidez.

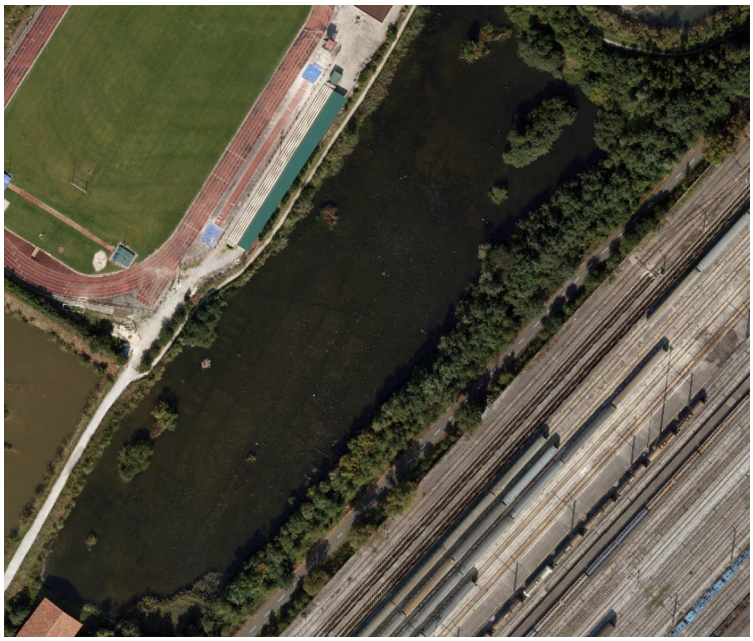

Urmael gozoa

Laukizuzen itxurak planta dauka, kirol pistarekin mugatuz.

Ez dago estuarioarekin lotuta, beraz, bere izenak dion bezala, ur gozokoa da, euriak ekarrita eta lur azpitik eratorrita.

Planta laukizuzena dauka, oso luzea, 250 x 70 m ingurukoa (18.000 m^2).

Hiri ortoargazkia 2007-2009. Iturria: Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco; geoEuskadi.